

EVANGELIKUS ÓRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETILAP

Alapot szellemi és anyagi tekintetben illető mindennemű póstai küldemény, a hirdetések szövege és ára, valamint az eset-
rek lamáció is a lap tu-
osához: Noszko István
lelkészhez Rákoskereszturnra
(Pest megye) küldendő. ☒ ☒

SZERKESZTIK:
RAFFAY SÁNDOR NOSZKÓ ISTVÁN
budapesti lelkész. rákoskereszturi lelkész.
FŐMUNKATÁRSÁK:
SCHOLTZ ÖDÖN BLATNICZKY PÁL
ágfalvi esperes-lelkész. cinkotai lelkész.
GÖMÖRY JÁNOS
eperjesi főgym. igazgató.

Megjelenik hetenként egy íven
A lap ára:
Egész évre 14K
Félévre 7 K
Egyes szám ára 40 f
Hirdetések és pályázatok ára:
Egész oldal 40 k
Állandó hirdetések megrendezés szerinti

TARTALOMJEGYZÉK: VEZÉRCIKK: **Alakítsuk meg a magyar-német Bibliai-Társaságot.** Nagy Lajos —
Temetkezési egyesület. Wallrabenstein Jakab. — **A Luther Társaság és a háború.** Vitális
Gyula. — **Levél.** . . . g. — **Belélet — Pályázatok és hirdetések.**

Alakítsuk meg a magyar-német Bibliai-Társaságot.

A Luther-Társaság legutóbbi irodalmi szakválasztmányán Hornyánszky Aladár, a pozsonyi theol. akadémia tanára felvette azt az eszmét, hogy alakítsuk meg a magyar bibliai társaságot. Indítványát hazafias érzületből fakadó lelkes szavakkal támogatta; a mostani idők s körülmények szerinte parancsolják, hogy a Britt és külföldi bibliai társasulatot s annak kiadványait mellőzzük s egyszersmind kijelentette, hogy reánk, magyar protestánsokra megalázó, hogy mi az ellenséges indulatu angolokra szorulunk. Indítványozó szerint a reformáció 400 éves jubileumát legméltóbban úgy ünnepelehetnénk meg, ha 1917-re a magyar bibliai társasulatot megalakítanánk.

A Luther-Társaság ez évi közgyűlése a felvetett eszmét helyesléssel fogadta, de az indítvány tárgyalását a legközelebbi közgyűlésig elnapolta azzal a megjegyzéssel, hogy az eszme még nem érett s nincs eléggé előkészítve.

Az „Evang. Óráló“ j. évi 42. számában két csillaggal jelzett vezércikkben a mellett érvel, hogy a magyar bibliai társasulatot a magyarhoni református testvérekkel együttesen kellene megalakítanunk, mivel e társasulat megalakítására a

magyarhoni ev. hívek s evang. gyülekezetek megfelelő anyagi áldozatot hozni alig lesznek képesek,

Megengedhetjük ugyan, hogy a Britt és külföldi bibliai társasulat vezetősége nem bűnös abban, hogy a kalmár szellemtől áthatott s Kain irigység által megtevéstett angol nemzet, hatalmas versenytársa, a német nemzet ellen mind az öt világrészt sorompóba szeretné állítani, mégis az angolnak a mostani világháborúban tanúsított hypokrita magatartása alkalmas arra, hogy még oly nemes intézményeiktől is, mint a milyen a Britt és külföldi bibliai társasulat, megvonjuk rokonszenvünket,

Hornyánszky Aladár theol. akad. tanár indítványa tehát idő és alkalomszerű.

Az eszme kivitele érdekében feltétlenül üdvös lenne, ha a magyarhoni református testvérek velünk egyesülnének, ámde e téren valószínűleg akadályt fog okozni a mi egyházunk többnyelvűsége.

A magyar bibliai társaság megalakítását úgy értelmezem, hogy az nem csupán magyar, hanem német, tót, vend bibliák s vallásos iratok kiadását is felveszi programjába. Ha a tisztán magyar nyelvű református testvérek szívesen áldoznának is magyar bibliák s vallásos iratok kiadásának szent céljaira, kétséges, hogy német, tót, vend bibliák s vallásos iratok kinyomatására hozná-

nak-e örömmel áldozatokat? Azért én Hornyánszky Aladár theol. akad. tanár indítványát egy szóval bővíteni szeretném, olyan egy szóval, mely a hatalmas német nemzet rokonszenvét, támogatását biztosítaná. Indítványom az volna, hogy mi ne magyar bibliai társaság alakítására törekedjünk, hanem a német nemzettel egyesülve e szent téren, alakítsuk meg a magyar-német bibliai társaságot. E szent eszme zászlója alatt szívesen láthatjuk az osztrák evangélikus hitrokonokat is.

Ha a nemetséggel más téren szövetkezhetünk, miért ne szövetkezhetnénk e szent munkatéren is.

A hatalmas német nemzet utjai s az angol nemzet utjai elváltak. A külmisszió terén is más utakon kell haladnia a német nemzetnek, mint az angolnak. Hogy a külmisszió terén a német nemzet sikereket arathasson, arra kell törekednie, hogy a Brit és külföldi bibliai társulat kiadványait mellőzve, a német nemzet aegisze alatt álló evangélikus szellemű vallásos kiadványokat s Németországban nyomtatott bibliákat vihessen a pogányság közé. Ha megalakulna a magyar német bibliai társaság, akkor a német missziók révén hathatósabban résztvehetnénk a külmisszió szent munkájában, mert a pogány népek anyanyelvén nyomtatandó bibliák s vallásos iratok nyomtatási költségeihez mi is hozzájárulhatnánk áldozatfilléreinkkel s a pogány misszió mezején az eddiginél intenzivebb munkásságot fejtheinénk ki.

Valószínűnek tartom, hogy a jelen időszakban, illetve a világháború befejezése után, a hatalmas német evangélikusság szívesen fog velünk kezét egy ilyen szent intézmény megalakítása céljából.

Ez a tervezett magyar-német bibliai társaság a Brit és külföldi bibliai társulat nyomán haladva, nemzetiségi kérdéseket kiküszöbölve, minden népnek anyanyelvén igyekeznék hozzáférhetővé

fenni Isten igéjét. Legelső sorban magyar, német, tót és vend bibliák s vallásos iratok nyomtatását tűzné ki célul.

A kalmár szellemtől áthatott, farizeizmus gőggel s álszenteskedéssel telt angol nemzet eljátszotta fényes szerepét s elvesztette erkölcsi hitelét, itt az idő, hogy ne csak az angol nemzettel, hanem a Brit és külföldi bibliai társulattal is megszakítsuk az összeköttetést. Ha Isten segítségével lesz erőnk az entente legyőzésére, kell lenni erőnknek arra is, hogy a magyar-német bibliai társaságot megalakíthassuk!

Valaki azt mondta, hogy Ausztria Magyarország és Németország között közös az öröm, közös a bánat, közös a jövő, legyen közös a bibliai társaság is.

Amennyiben a viszonyok úgy alakulnának, hogy az északi evangélikus nemzetek és országok szívből és lélekben Németországhoz közelítenének, anyanyelvén a magyar-német bibliai társaság később európai evangélikus bibliai társasággá lenne átalakítandó.

Nagy Lajos

szentantalfai ev. lelkész.

A Magyar Prot. Irodalmi Társasághoz Haypál Benő református, Kaczián János evangélikus és Józán Miklós unitárius lelkészek aláírásával indítvány érkezett, a mely a bibliának kiadását és terjesztését ezen társaság feladatai közé sorozza. Ugy látszik az eszme az egész vonalon életre támad, talán fogunk tudni egy ösvényre lépni. Nagy testvér eszméje is tetszetős s talán még könnyebben megvalósítható. Kérünk még hozzászólást.

Szerkesztő.

Temetkezési egyesület.

Ezelőtt három évvel egy idősebb lelkésztestvéremmel meghánytam, vetettem egy oly kérdést, mely hivatta volna az ev. lelkészek anyagi helyzetén kicsit javítani. Felvettem tapasztalt lelkésztestvérem előtt azt, hogy az ev. lelkési

kar kölesönösen úgy támogathatná egymást, ha megalakítaná az *ev. lelkészek temetkezési egyesületét*.

Lelkésztestvérem biztatott, hogy tegyem ezt az eszmét közzé lapjainkban s kezdjem meg a propagandát. Többféle okból mindezideig késtem ezzel, de most, miután több temetkezési egyesület szervezetét áttanulmányoztam s mint a gyülekezetembeli temetkezési egyesület elnöke, annak életbeléptetésével bizonyos tapasztalatokra tettem szert, ezennel megkezdem azt az agitációt, mely hivatva lesz fent említett egyesületet életbe léptetni.

Csak pár okra hivatkozom, mely indokoltá teszi az *ev. lelkészek temetkezési egyesületét*.

Első ok természetesen az *ev. lelkész szegénysége*. Jól tudjuk, hogy egyetlen lelkész sem rendelkezik sok készpénzzel, a legtöbb pedig csak éppen, hogy hónapról-hónapra gyózi a készkiadásokat fedezni. Ugy én, mint minden más lelkésztestvérem, kinek családja van, pedig ugyszólván mindenegyesnek van, tapasztalta már, ha betegség sújtja a papsaládot s esetleg a halál is bekopogtat, igen sok gyógykezelési és temetkezési költség van. Egyszerre *rendkívüli* kiadások merülnek fel, melyekre bizony a hónapokra beosztott lelkészi jövedelem fedezetet nem nyújt.

Milyen jó ilyen esetben, ha az elhalt lelkész vagy lelkész felesége, vagy gyermeke, tagja volt egy temetkezési egyesületnek; mely röktön megküldi a „jutalékot“ mihelyt az elhalt tag haláláról szóló anyakönyvi kivonat beküldetett.

Egy másik ok a felebaráti szeretet és a kartársi szeretet gyakorlása volna. Sokszor olvassuk, hogy N. N. kartársunk meghalt s siratja őt özvegye s 4 vagy 5 vagy még több árvája. Érezzük ilyenkor, hogy mi lelkészek állunk az elhunyt-hoz legközelebb, nekünk kellene segíteni az özvegyen és árvákon, de? pár koronát küldeni szegyéllünk, nemde?

Ha azonban meg van a lelkészek temetkezési egyesülete, akkor befizetjük a pár koronát, s ezáltal, hogy én 3—4 koronát fizetek, hozzájuttatom, elhalt lelkésztársam feleségét s gyermekeit pár száz, vagy pár ezer koronához, mely összeg igen jó, sőt a legjobb szolgálatot teszi, mivel mint *első segély* érkezik; s ami a fő a lehető *leggyorsabban* érkezik.

Ezzel a harmadik okra is rámutattam egyúttal. Mert mindenféle más segély, nyugdíj, kegydíj, temetési költség, vagy biztosítás csak jó késsön érkezik meg, de ha nekünk van saját egyesületünk, mely nem nyereszkesedés, nem osztalék s más ily szempontból létesült, hanem tisztán a kölesönös támogatás és felebaráti szere-

tet gyakorlása szempontjából; akkor körülbelül *egy héten belül* megkaphatják a segélyt a hátramaradtak, vagy még gyorsabban is.

Lehetne még pár okot felsorolni, de minek sok szót vesztegetni! Inkább cselekedjünk.

Tervezetem a következő:

Van körülbelül 800 lelkész, hitoktató, theol. tanár. Ezek közül, ha csak 200 v. 300 lép be az egyesületbe, már is meg van alakítva. De nemcsak a lelkész, hanem, a lelkész felesége és gyermekei is lehetnek tagjai (esetleg más hűveink is) az egyesületnek, hogy így körülbelül 500 tag legyen rövid idő alatt s meg lehessen kezdeni a működést minél előbb.

Tehát tegyük fel, hogy 500 tag van. Egy tag elhalálózása után, a többi tagok egyenként fizetnek *négy koronát*, úgy hogy az elhalt tag hátramaradottainak 2000 = kettőezer koronát lehetne kifizetni.

Ez volna az *ev. lelkészek temetkezési egyesületének első köre*, melybe férj és feleség beléphet. Évi tagsági díj 2 korona.

A *második körbe* pedig a lelkész családok öt éven felüli gyermekei lennének felveendőek, szintén 500; évi tagsági díj 1 korona; egy tag elhalálózása után két korona, úgy hogyha egy lelkész gyermeke meghal, a szülők egy héten belül 1000 koronát vennének kézhez s fedezhetnek mindenféle felmerült költséget.

Részletesebben most nem szükséges elemezni az egyesület alapszabályait, hanem azt később, mikor látjuk, hogy elegendő tag jelentkezik, meg lehet tenni e lap hasábjain.

Aki figyelemmel kíséri egyházi lapjaink cikkei, értekezleteinket s gyűléseinket, az azt fogja látni, hogy rengeteg életre való terv merül fel évenként; sőt én is azon kapom rajta magamat, hogy sok eszmét, tervet vetek fel. De egy másik megfigyelésem meg azt mutatja, hogy körülbelül ugyan annyi alá is merül a feledés tengerébe!

Sajnos, ez már ami luth. élehetlenségünk jele.

Talán azért van ez így, mert csak szellemi, lelki dolgokat érintenek a felvetett eszmék!

De ime most nem szellemiekről, hanem a szó szoros értelmében vett anyagi terv megvalósításáról van szó! S még valami. Most nem panaszkodhatunk, ha meg nem valósul e terv az államra, hogy mostohán bánik velünk, nem panaszkodhatunk a közegyházra sem, vagy annak tagjaira, hogy a lelkészek gondját nem viseli; most majd tisztán önmagunkra vessünk.

A lelkészek javát célozná a Pozsonyban felállítandó „Lelkészek háza“, aztán a Lelkészek gyermekei számára való árvaház. De ez mind sok pénzbe áldozatba kerül s még a messze jö-

vó kérdése. Addig is, míg ily nagyobb szabású intézmények szolgálhatják az ev. lelkészek és lelkészcsaládok javát, valósítsuk meg a magunk javát szolgáló temetkezési egyesületet.

Ezennel kiadom a jelszót: Kezdjük meg rögtön! Tudom, hogy gomba módjára nem születhetik meg az ev. lelkészek temetkezési egyesülete, de azt is tudom, ha sokat irunk, cikkezünk, vitatkozunk s bizottságozunk, akkor ahelyett hogy életbe léptetnők az eszmét, tényleg eltemetjük.

Éppen azért kérem e helyen mindazon lelkésztestvéreket, kik tagok akarnak lenni, s kik feleségüket s gyermekeiket is be akarják iratni az említett egyesületbe; *irják ezt meg nekem, s egyúttal küldjék is meg rögtön a járulékot és tagdíjat, valamint az első halál esetre szóló négy, avagy két koronát.*

Aki az első körbe szándékozik lépni küldene tehát 2 kor. tagdíjat, 4 kor. járulékot, összesen *hat koronát.* (Második körbe 3 koronát)

Tudom, hogy sok részletkérdés és nehézség volna még előbb tisztázandó, de idealista lévén azt mondom, ezeken majd tulesünk!

Kérem szeretett lelkésztestvéreimemet, álljanak a felvetett eszme mellé, valósítsuk meg! Produktáljunk tetteket! Mossuk le az élheteitlenség vádját! Oly tér áll most előttünk, melyen anyagi javunkat kereshetjük! Segítsünk magunkon, akkor az Isten is megsegít.

Homokos (Temes-m) *Wallräbenstein Jakab*
lelkész.

Magát a felvetett eszmét a magunk részéről helueseljük, de annak *hirtelen* megvalósítása előtt sok akadályt látunk a jelen időben. Egy új egyesület! Minek az? Itt van a lelkészek egyesülete, ennek egyik programmpontja a lelkészek anyagi helyzetének javítása. Mihelyt ez a legközelebbi egyetemes gyűlés alkalmával végleg berendezkedik s szakosztályait megalakítja, akkor ott minden felmerülhető jó eszmének lehet és kell érvényesülési teret engedni. Mi a magunk részéről ezt az eszmét is ide ohajtjuk irányítani. Különben a hozzászólást szívesen vesszük. Szerk

A Luther Társaság és a háború.

— Felhívás az egyházakhoz —

Nemcsak egyesek támasztanak nagy igényeket a Luther Társasággal szemben, de a közegyház is sokat vár tőle. Ez magában véve is arra vall, hogy a Luther Társaság fontos tényezővé vált egyházunk hívei lelki szükségletének és vallási érdekeinek szolgálatában.

Tisztán áll, hogy nagy fontosságú feladatok teljesítésére vállalkozott; de — bár tagadhatlan, hogy eddig is értékes munkát végzett, melyet kicsinyelnünk igaztalanság lenne — kétségtelen mégis, hogy a vele szemben támasztott igényeket minden irányban kielégíteni nem volt képes; jobban mondva: nem állt módjában. Ennek oka abban keresendő, hogy huszonnyolc évi fennállása után is még mindig oly szerény anyagi eszközökkel rendelkezik, melyek nem engedik meg, hogy az egyházi vallásos irodalom céljaira nagyobb összegeket fordíthasson s főleg hogy a váratlanul felmerülő szükségletek kielégítéséről azonnal gondoskodjék, mert költségelőirányzata korlátozó határok közé szorítja produktivitását.

A legutóbbi időben is sokan a L. T.-tól várták, hogy a bekövetkezett háborús állapotban úgy a hadbavonuló katonák kezébe, mint az ott hon levők kezébe, megfelelő asketikus iratokat nyújtson. Ilyenekről előre gondoskodni nem volt aktuális szükség, mert még a nyár elején háborúra senki sem gondolt. Csak mikor bekövetkezett úgy szólnán váratlanul a háború, akkor éreztük meg, mi az a mit a helyzet követel. S bár intézkedésre hivatott adminisztratív szerveink is kénytelenek voltak gyűléseiket bizonytalan időre elhalasztani, a L. T. ügybuzgó elnöke éppen a jelentkező szükséglet látva, összehívta a közgyűlést, hogy a Társaság a lehetőség szerint módot találjon a hívek jelen helyzetben tapasztalt lelkiszükségletének ellátására.

Mikor a közgyűlésen tárgyalás alá került a költségvetés, akkor láttuk, mily szegények vagyunk, mily kevés az, amit a felmerült igények kielégítésére áldozhatunk. Még folyó irataink eddigi terjedelmének korlátozása mellett is csak 3000 k. állt rendelkezésünkre; de amit lehetett a követelt célra felajánlani, azt mind erre szántuk.

Szerencsés körülménynek tekinthetjük, hogy a hadbavonuló katonák kezébe adható imakönyv rendelkezésre állt: a „Lelki fegyver“ melyet Stráner Dilmos soproni theol. akad. tanár lélektől ihletett szívvvel írt meg s hogy ezzel milyen égető hiányt pótol, bizonyítja az, hogy imakönyve úgy tudom — már a III. kiadás alá kerül, Ezzel a Luther-Társaságot felmentette azon feladat alól, hogy katona híveink kezébe adható alkalmas imakönyvről gondoskodjék s a Társaságnak csak azt a kötelességet kellett vállalnia, hogy a Lelki fegyver ingyen terjesztését előmozdítsa, mely célra 2000 K-t szavazott meg a közgyűlés.

E mellett azonban a családok részére megnyugtató, vigasztaló, hitelesítő és lelki épülésre alkalmas iratról is szükség volt gondoskodni. Ennek elkészítését a L. T. Kapi Béla körmendi

lelkészre bizta, ki rövid idő alatt megbiztatásának eleget tett s munkája: „Erős várunk az Isten!” elmékedések és vigasztalások a háboru idejére elkészült, melyben feladatát a helyzet oly megértésével és átérzésével oldatta meg, hogy ez a kis könyvecske teljes mértékben fogja azt a missziót szolgálni, melyet maga elé tűzött. „Erős Várunk az Isten” méltón társul a „Lelki fegyver” belső értékük szerint. Csak az a sajnálatos, hogy a Társaság a Kapi munkájának három nyelven való ingyen terjesztésére csak 1000 k.-t irányozhatott elő.

Az előre látható, hogy a Luther Társaságtól sokan fogják kívánni ugy a „Lelki fegyver”, mint az „Erős várunk az Isten” ingyen példányait; de e célra sokkal szűkösebb anyagi eszközökkel rendelkezik, semhogy a szükségletet kielégíthetné. Azért segítsük a Luther Társaságot áldásos munkájában: támogassuk adományainkkal; minden egyház nyujtsaon segédkezet, hogy Társaságunk a két építő, vigasztaló s hiterősítő művet mennél szélesebb körben ingyen terjeszthesse. E célra adakozzanak és gyűjtsenek egyházaink s az adományokat szolgáltassák át a L. T. pénztárosának. (Bendl Henrik, Budapest, IV. Deák-tér 4. sz.)

Áldás lesz adományainkon!

Vitális Gyula

a L. T. agitációs biz. elnöke.

Levél.

Nagytiszteletű Szerkesztő Ur!

Kedves Barátom!

Olvastam az „Evang. Óráló” 43. számában én is az „ótestamentum és a háboru” című cikket. S amikor olvastam, eltűnődtem egyen is meg máson is, leginkább pedig azon, amire a cikk különösen indított, hogy: miért is nem kedveljük mi ma (vagy talán inkább azt mondhatnám: miért nem kedveltük eddig!?) az ótestamentumot? S ahogy tűnődöm és a feleleten gondolkodom, ismételten is csak oda jutok — legalább enmagamra vonatkozólag —, hogy: előítélet miatt egyrészt, másrészt pedig azért, mert — valljuk be őszintén — nem is ismerjük azt eléggé. Ez pedig baj egy kicsit! Pedig csak meg kellene figyelni a gyülekezet és pedig nemcsak a falusit, de a városit is, mennyire élénk érdeklődéssel kíséri az ótestamentomi történetek idézését, az ótestamentum gondolatvilágának, vallás-erköleszi igazságainak az ismertetését, milyen szívesen és tegyük hozzá! lelki épüléssel hallgatja az ótestamentomi textuson alapuló szent beszédet is, s

akkor belátnók azt is, hogy bizony nem esik a mi „evangelikus” voltunkra semmi sérelem, ha olykor-olykor felnyitjuk otthon is, de meg a szószéken is az ótestamentumot. Ma érezzük az ótestamentum olvasásának és magyarázatának a szükségét is, hasznát is és talán jobban, mint valaha; hiszen aki ma elolvassa, hogy csak egyet említsek, a zsoltárokat, annak éreznie kell, hogy azok az üzenetek, azok a bátorítások és vigasztalások mi nekünk is szólnak, s az illető nem fog megütközni a zsoltárok egyik-másik kifejezésén, de megérti ma azoknak igazságait, megérti azért, mert megtanította erre a háboru.

Lám, megint a „háboru” akadt a tollamon, a mi ma az igaz egy cseppet se meglepő, pedig én igazán nem akartam ezuttal még csak meg se említeni! De ha már megemlítettem, hozzáfüzöm még azt is, hogy a háboru „áldásai” közé — hiszen vannak ennek áldásai is nagy számban — ezek közé sorolom én is (az említett cikk német szerzőjével együtt, kinek nevét a fordító ur elfelejtette megemlíteni), hogy felnyitotta a szemünket különösen az ótestamentum, de vele együtt az egész biblia megértésére s megbecsülésére. Most, e zivataros világba újból érezzük azt, hogy milyen nagy érték megbecsülhetetlen kincs nekünk a biblia; ma megértjük azt, hogy miért ragaszkodtak őseink a bibliához, miért énekeltek a zsoltárokat, miért magyarázták a próféták írásait a gályarab-prédikátorok, az üldözött lelkészek. Azért, mert erőt és egyuttal vigasztalást nyujtott nekik, ha elmerültek az írásban, követve Üdvözítőnk tanítását: „Tudakozzátok az írásokat. . .”

Részvétlen közönyösséggel azonban hiába lapozunk a bibliában, megértő szívvvel kell hozzá közelednünk és sokszor küzdenünk is kell vele, hogy megérthessük mélységes értelmét! Ma azt hiszem nem kell ezt bővebben fejtegetnem, hogy nekünk is csak akkor lesz a biblia, s így az ótestamentum is vele együtt, igazán erőt nyujtó és vigasztaló forrás, ha mi magunk merülünk el benne, ha mi magunk merítünk minél gyakrabban belőle s ily módon általa közelebb jutunk Isten ismeretéhez, közelebb jutunk magához Istenhez, Isten közelségeért pedig érdemes fáradnunk, küzdenünk, szenvednünk is, hogyne volna hát érdemes kezünkbe venni újból az — ótestamentumot is!

De miért írom én ezt most Neked? Azért, mert a háboru arra figyelmeztet, hogy jobban kell foglalkoznunk a bibliával, mint eddig tettük, hisz tapasztaljuk azt mindnyájan, hogy a biblia kedves olvasmány lett újra. S nekünk gondoskodnunk kell róla, hogy az is maradjon! Ezért: tudakozzák fokozott mértékben az írásokat! Most

van itt erre az alkalmas idő, falun — városan egyaránt, mert ma nyitott fülekre, megnyílt szívekre talál az, aki Isten igéjét hirdeti, aki a bibliát nyújtja s magyarázza. Tudakozzuk az írásokat! Most van itt az alkalmas idő arra is, hogy — jó példát mutasson az „Evang. Órálló“ is: nyújtson azért magából a bibliából, ma kivált az ótestamentumból rövidebb-hosszabb magyarázattal együtt olyan szakaszokat, amelyek különösen időszerűek s így alkalmasak arra, hogy a lelkekre hassanak a mai időkben. Himondom itt előtted azt, ami már régóta foglalkoztat: *írás-szerűbbé tehetnéd becses lapodat!* Irás-szerűbbé a fent jelzett értelemben. Talán szívesen fogadnák ezt az „Evang. Órálló“ tisztelt olvasói között lelkésztestvéreink is, és én hiszem, hogy nem vennék rossz néven úgy nevezett „világi“ részről sem, mert meggyőződésünk az, hogy első sorban ilyen bibliai szakaszok vannak hivatva annak a megmagyarázására, megértésére: hogy mit üzen Isten mi nekünk a háboru által? De nem csak az egyesnek, hanem az egész emberiségnek, s ennek embermilliói között a magyar nemzetnek, benne evang. egyházunknak! Milyen probléma elé állította a világháboru által Isten hazánkat, egyházunkat? S talán azt is, hogy: milyen hibáinkat tárja fel ez a maguk rideg valóságában? Mert az bizonyos, hogy ez a veszes háboru isteni figyelmeztetés hozzánk s egyházunk számára is.

Az „írás“ — megbocsátasz kedves Barátom az őszinte szóért — több tekintetben nélkülöztem eddig is az „Evang. Órálló“-ban, de kétszeresen nélkülözöm ma, amikor érezzük s érezzünk kell újra, hogy mi az „írás egyháza“ vagyunk, illetve hogy annak kellene lennünk. Ezen érzések sugalmazták ezt az őszinte pár szót is.

Ezért ha Te, Kedves Barátom, azt gondold szintén, hogy ez nemesak időszerű, de üdvös is, akkor — s ezt a kérést többek nevében intézem hozzád — ,egy szíves szerkesztői gondjaid közé felvenni azt is, hogy időről-időre ilyen cikket is hozzon becses lapod. Meg vagyok győződve a felől, hogy akkor ez még jobban rászolgál az „evangelikus“ jelzőre mint eddig is!

Befejezésképpen csak arra kérlek, nézd el, hogy ilyen hosszúra nyult levelem; ha a végén kezdtem volna, bizony akkor nem lett volna szükség ennyi nyomdafestékre! Isten áldjon! Szívesen üdvözöl
szerető testvéred az Urban
1914. november 2. y.

Kedves barátom! Igaz köszönettel vettem fenti leveledet s hogy óhajod igen tisztelt olvasóink előtt is ismeretes legyen, lekötöttem azt neved elhallgatásával, mivel magad sem kívántál

a nyilvánosság elé lépni. Azon megjegyzésedre hogy Dr. Deák barátunk miért nem közölte az eredeti német cikk szerzőjének nevét, válaszom az, hogy az „Ev. Luth. Kirchenzeitung“-ban sem volt a szerző megemlítve, így a fordító sem közölhette. — Mulasztás tehát nem történt. Óhajodat igen szívesen teljesítem, a mennyiben a szerkesztőségben, illetve a munkatársak között akadnak olyanok, a kik ily írásmagyarázatok megírására vállalkoznak, mert nézetem szerint nem könnyű feladat s nagy szakértelmet, ügyes tollat igényel az ilyeneknek írása, hogy azok igazán vonzóak, tanulságosak legyenek s szíves fogadtatásra találjanak a lelkész-testvéreknél ép úgy mint a nem lelkész-olvasóinknál. Minden esetre megpróbáljuk s ez úttal is felhívom a munkatársak szíves figyelmét ezen kifejezett óhajra. — Szíves üdvözet. Szerkesztő.

BELÉLET.

Kiadó hivatal kérelme. *Több kedves előfizetőnk az ez évi lapdíjjal még hátralékban lévén, legyen szabad ezúttal szeretettel őket arra kérni, hogy az ez évi lapdíjat mielőbb beküldeni kegyesek legyenek. Bennünket is nyomnak az anyagi kötelességeink, azért e szeretetteljes kérés.*

Érettségi vizsgálatok. A rimaszombati egyesült prot. főgimnáziumban az okt. 17-én megtartott javító és pótló vizsgálatok, melyek Hronyecz József püsp. titkár elnökelete alatt és Hallay Zoltán kormányképviselő ellenőrzése mellett folytak le, a következő eredménnyel végződtek: a javítóvizsgálatra jelentkezett 10 tanuló a követelményeknek megfelelt és így érettek lettek, a pótló vizsgálatra jelentkezett 5 tanuló, kik közül kettő a miniszteri engedélyt nem kapván meg idejében, vizsgálatra nem bocsátatott, egy pedig érettnak nyilvánított.

Gyászbesz. A soproni kerületi ev. tanintézetek hosszú ideig tevékeny, buzgó és áldozatkész volt világi felügyelője Dr. Rátz Ottó nyug. kir. ítélőtáblai bíró 58 éves korában Sopronban elhunyt. Hosszas szenvedés előzte meg halálát, mely felett özvegye és hat gyermeke kesereg. Temetése október 31-én ment végbe. A gyászszertartást a soproni lelkészekkel együtt Gyurátz Ferenc püspök végezte. A dunántuli kerület, mely fogja örökíteni érdemeit és hálás emlékét évilapjain.

Egyházmegyei lelkeszi értekezlet.

Szombatkelyen okt. 27-én tartotta meg a *vási közép* egyházmegye magyar vidéki köre lelkeszi értekezletét, a melyen hosszabb tanulmányt olvasott fel *Hund* Sámuel esperes a zsinati előmunkálatokról. A tanulmányt a megjelent lelkészek nagy figyelemmel hallgatták végig.

Új táborigyelés. November 2-án vonult be a most behívott egyik lelkesz testvérünk: *Meskó Károly* galgagutai (Nógrád-m.) lelkesz táborigyelés szolgálatra, egyelőre Zágrábra s három hét múlva pedig a szerbiai harctérre megy. Ez Ur megsegítő és őrző kegyelme kísérelje útjában.

Tanító választás. A dobronyai (Zólyom-m.) ev. egyház a nyugalomba vonult *Pepich Vilmos* tanító helyére egyhangu bizalommal *Zorkóczy Ernőt*, a dabari ev. tanító fiát választotta meg.

Tanítóképzői szakfelügyelői kinevezés. Ő felsége a király az áll. el. népisk. tanítóképzőintézetet szakfelügyelővé *Wagner János* budapesti áll. kép. igazgatót. Az evang. tanítóképzők tanulmányainak ellenőrzésére a miniszter *Farkas Sándort* nevezte ki.

Iskolalátogató kinevezése. A vallás és közoktatásügyi minisztérium 1914 évi okt. 28-án kelt 140,009 számú leirata értelmében az ág. hit. ev. és reform. tanító- és tanítónőképző-intézeteket tanulmányi ellenőrzés szempontjából a miniszter képviseletében *Farkas Sándor* szakfelügyelő fogja meglátogatni.

Lelkeszválasztás. A *Klimó Vilmos* elhalálása folytán megüresedett lelkeszi püspöki állást október 25-én töltötték be, tulnyomó szótöbbséggel *Hlavács Milán* mosóczi lelkeszt választva meg lelképásztornak. Az Ur áldása legyen működésén!

Gyászrovat. A *neczpáli* egyház nyugalmazott öreg lelkesze *Chorváth András* október 19-én csendesen elhunyt. *Chorváth András* 48 évig gondozta a *neczpáli* egyházat. Nyugodjék békében!

Rectifikatio. *Majba Vilmos* budapesti lelkesz úr bejelentette, hogy előbbi számunkban reá vonathozó sorokra, amelyek „egyéni reputációját sértik“, „a sajtótörvény alapján rektifikációt“ fog közléteni. A sajtótörvény nélkül is szívesen fogunk helyt adni a rektifikációnak, mert eszünk ágában sem volt, mint a hogy ez nem is szokásunk, lelkesztestvéreink, vagy bárkinek is egyéni reputációját lapunkban sérteni.

Templom-avatás. A *fóli* egyház régi templomát tetemes költséggel és nagy áldozatok árán restauráltatta, a melyet az egyház buzgó lelkesze *Szeberényi Lajos* érdemült pestmegyei főesperes a reformáció emlékűnnepén, november 1-én szép ünnepély keretében megáldott.

Lelkeszavatások. *Scholtz Gusztáv* bányakerületi püspöknél a következő lelkeszjelöltek jelentkeztek felavatásra: *Erlemann Jakab*, *Rauschenberger* Angelikus, *Szeberényi Gusztáv* és *Biszkup Ferencz*. A bányakerületi püspök a felavatást november 7-ére tűzte ki. A jelöltek közül *Erlemann Pozsonyba*, *Rauschenberger Ujbanoveera*, *Szeberényi Békéscsabára* fog menni segédlelkészül, *Biszkup* pedig a *mezőberényi* egyháztól nyert kápláni híványt. Isten áldása legyen az ifju *Timótheusokon*!

Papvizsgálat. Az eperjesi ev. theol. akadémián a papvizsgálat nov. hó 6-án tartatik meg. Eddig két jelentkező van, kik közül az egyik *Madera Mihály* a *Liptószentmiklósi* ev. egyházközség segédlelkészévé avattatik fel *Nyiregyháza*n nov. 9-én.

Lelkesz választás. A *németjársfalvi* (Moston-m.) ev. gyülekezet mult hónapban választotta meg egyhangu bizalommal *Hildebrand Keresztély* petőfalvi testvért lelkészül. Az Ur megsegítő kegyelme kísérelje új gyülekezetébe.

Lemondás. A *bonyhádi* ev. gyülekezet majd félszázadon át volt buzgó lelképásztora: *Gráf József* állásáról lemondott s nyugalomba vonul. Hosszu s érdemdu lelképásztori munkája után legyen sokáig még öröme az utódok folytatolagos gyülekezeti munkájában.

Hirek Orosházáról. Orosházán a háború folyama alatt minden szerdán délután 3 órakor a rendes istentisztelet alkalmával a hadba vonultakért, a sebesültekért, az elesetekért s fegyvereink győzelmeért imádkozunk. Templomunk ez alkalommal nagyon látogatott, ugyanekkor a leányok nagyon szép eredménnyel gyűjtöttek perselyekbe ima-füzeten jelzett kettős célra. A sebesült katonákkal minden vasárnap d. e. 11 órakor istentiszteletet tartunk s közöttük imakönyveket s vallásos iratokat osztunk ki.

Dallásos estély. A *rákoskeresztúri* ev. gyülekezet nov. 1-én tartotta meg harmadik vallásos estélyét ez őszön. Ez alkalommal reformációi emlékűnnepély jellege volt estélyünknek. A szokásos program pontokon kívül szavaltak *Marschalkó Jenő* tanítójelölt, *Rónai Jusztin* és *Sallay Juliska* kisasszonyok. *Boldis János* segéd-

lelkész szépen világította meg a reformáció korát s összehasonlította azt korunkkal. Ezen kívül még szép hegedű játékaival gyönyörködtette a templomot zsufolásig megtöltött ajtatos közönséget, amit Kubisch Gyula egyetemi hallgató kísért.

„Lelki Balzsam“ címen *Majba* Vilmos szerkesztésében megjelent egy 8 oldalas füzet, a melyben vigasztalások és imák foglaltatnak a háboru idejére, illetve ebben az első füzetben van egy szentirási textus, azután e kérdésre: Szabad-e a keresztyénnek háborut viselni? Luther Márton munkáiból idézett válasz; Wolf József losonci lelkész imája s végül „Tisztelet az elesetteknek!“ címen egy elmélkedés. A füzet ára 1 példány 08 fillér, 25 példány 1.50 kor., 100 példány 6 kor. Megrendelhető a Luther-Társaság könyvkereskedésében, Budapesten.

Reformáció ünnepélyek. A pápai ev. nőegylet 1914. évi október hó 30-án esti fél 7 órakor reformációi emlékünnepet rendezett a következő műsorral: 1. Erős várunk nekünk az Isten. Énekelte az ünneplő közönség. 2. Megnyitó beszédet tartott: Mesterházy László m.-lelkész. 3. Uram maradj velem. Énekelte a leányegylet énekkara Szutter Dániel harmonium kíséréte mellett. 4. A tanu. Irtá; Dárady Antal. Szavalta; Magdika Kálmán tanítóképző-intézeti II. éves növendék. 5. Német nemzeti dal. Énekeltek: Baldauf Gusztáv, Szutter Dániel, Nagy Pál és Nagy Jenő. 6. Poroszország emelkedésének okairól felolvasott: Dr. Obál Béla eperjesi ev. theol. akadémiai tanár ur. 7. Dalegyveleg. Játszotta: az állami tanítóképző-intézeti ifjuság vonós zenekara. 8. Luther. Irtá: Porkoláb Gyula. Szavalta: Szutter Béla főgimn. VIII. o. tanuló. 9. Befejező imát mondott: Baldauf Gusztáv püspöki titkár. 10. Himnusz. Énekelte: az ünneplő közönség. — A „besztercebányai evangélikus egyesület“ 1914 évi november 8-án, vasárnap délután 5 órakor Bethlen Gábor utcai otthona nagytermében tartja Reformációi Emlékünnepélyét, mely alkalommal adományokat a „Vörös kereszt egyesület“ besztercebányai fiókja részére gyűjtene. — A nyiregyházi ev. főgimnázium reformációi ünnepélyén igen érdekes felolvasást tartott *Dr. Leffler Béla* tanár, melyet lapunkban is közölni fogunk.

Amerikai hírek. Szept. 10-én kelt *Vályi Gusztáv* detroit-i (Amerika) lelkész testvér azon levele, mely nov. 2-án érkezett meg s a melyben több egyházi eseményről számol be. Így augusztus hó 24-én a detroit-i ág. h. ev. Lutheránus férfi és női betegsegélyző és temetkezési egylet két zászlaját, egy magyart és egy ameri-

kait, avatták fel nagy ünnepélyesség mellett és az összes egyletek lelkes részvételével. — Aug. 30-án Vályi lelkész-testvér az első konfirmációt tartotta egyházában, ami szintén lelkes ünnepélytel történt. Ugyanaz nap délután 76 magyar ev. gyermek nyári vizsgáját tartották meg a templomban nagy közönség jelenlétében. Szept. 6-án magyar vasárnapot tartottak a templomban, a mikor is az offeroriumot, 8 dollár és 75 cent, a háboru sebesültjeinek részére adományozták. Vályi a saját gyülekezetének gondozásán kívül Toledóban és Chicagóban is szervez ev. gyülekezeteket. Vályi testvér egyebekben a következő érdekes és tanuságos levelet intézte hozzánk: „Nagy tiszteletű Uram! Könnyes szemekkel írom levelemet, a melyhez mellékelem egyházközösgemben legujabban történt eseményeket. Csak most érezzük itt a tengereken tuli idegenben, hogy milyen nagy kötelesség vár reánk magyar lelkészekre. Népünk a szó legnemesebb értelmében reszkető kezekkel, aggodó szívvvel várja, lesi az otthoni híreket, sajnos keveset hoz a táviró, még kevesebbet a pósta. Az angol lapok hazudozásai pedig egészen kétségbe ejtenek bennünket. Senki sem tudja, hogy mi van otthon? A magyar vasárnapok perselye, a „Szabadság“ felhívó szózata, a lelkészek, nőegyesületek actiója hatalmas összeget hozott össze már is, a háboru szerencsétlenei, árvái és özvegyei részére. A Károlyi-féle mozgalom gyűjtése, amely circa 400.000 krt eredményezett, hasonlóképpen erre a célra van itt bankba téve. Nincs egyetlen egy magyar sem itt a messze idegenben, a ki a helyzet komoly válságos voltát fölismerve, ne adná oda az utolsó fillérjét a haza oltárára. Apáink áldozatkészsége, a mely a joltevésben soha semmi körülmények között meg nem ingott, tölti most itt el mindanyink szívét, mert úgy érzi minden magyar, hogy nincs egy perc vesztegetni való idő s ha a haza úgy kívánja s ha hajónkat az anglus föl nem tartja, mindannyian egy szívvvel egy lélekkkel megyünk a haza segítségére. Isten védje meg sokat szenvedett édes magyar hazánkat“.

Luthernaptár. Szerk. *Hetvényi Lajos* tanár és *Scholtz Ödön* esperes. Ára 60 fillér. Nyomatta Romwalter A. kő- és könyvnyomdája Sopronban. Gazdag és változatos tartalma, sikerült képei és elegáns külső kiállítása miatt méltó folytatása kedves Luther naptárunk előző év-folyamainak. Évről-évre gyarapszik tartalommal, képeiben és külső alakjában egyaránt, azért szerettük meg annyira, mint kedves evang. házi barátunkat mindannyian. Ez évi műmelléklete *Dürer* A. „Négy apostola“. *Hetvényi Haydek* Jézus

képével egy gyönyörű elmélkedéssel vezeti be irodalmi részét, s méltó záróköve a magyar ember imádsága a világháboru idején. Verseket irt *Sántha K.* „Templomban“, „Légy csendes szívvel“, „Leányka halálakor“, „Ifjaink“, „Légy hű“, és „Csodás idők“, majd *Almási* „Vallásoktatás“, *Petrovics* „Családi öröm“ *Kozlayné* „A multak álmoképe“, *Albert J.* „Erdőben“ *Gyarmathy* „Honvéd kesergése“, *Szalai* „Jeruzsálem felé“ és *Lampérth* „A diakoniszta“ címmel. Épültünk mindannyiokon. Gyönyörűek a „szemelvények“ is „Luther irataiból“ Folytatásukat várjuk és kérjük a jövő V. évfolyamban is. Meg van örökítve képekben a trónörökös halála is. *Krónikás* (hihetőleg *Payr S.* vagy a szerkesztő tollából) a zsinati emlékeket eleveníti föl s közli *Thurzó György* és *Szaniszló, Petróczy István* s *Br. Prónay L.* és *Péchy T.* képeit, Ugyancsak *Hetvényi Karsay Sándorban* „az utolsó superintendenst“, méltatja melegen és *Br. Prónay D.* egyet. felügyelő és *Baltik Fr.* püspök képével is illusztrálja. Az új trónörökös *Scholtz* mutatja be. Kedves emlékezést ad képekkel és illusztrálva *Gineverné Győri Ilona* nagyatyjáról Székácsról és atyjáról Győri Vilmosról. Két szép elbeszélést ad *Csöte* „Jézus ölében“ s „A dörgösi örökös bíró“ és *Jeszenszkyne* „Bizók uram tudománya“ címmel. Találó archépes jellemzést olvashatunk *Veres J.* és *Kossuth F.* nagy halottunkról is. Majd *Hetvényi* pár találó vonással mutatja be *Bognár Endre*, ev. gyámint. elnökünk élet- és jellemképét. Képeiben is szép *Payr S.* történeti rajza „az evang. Nádasdyakról“. A Prot. szemlében is foglalkozik azokkal. Nagyon helyes, hogy egy Luthernaptárban *Rosegger Péternek* is hely jutott. „Alkalmi sorok néhány jelesünkről“ cím alatt különböző szerzők tollából megemlékezik *Ludmann O.* és *Szlávik M.* eperjesi coll. tanárokról, *Schmidt Gy.* colleg. felügyelőről, *Steiger F.* kassai polgárisk. igazgatóról, *Hajdu J.* nyug. sárosi esperesről, az ismert *Brocskóról*, és az oly korán elhunyt *Jausz V.* soproni theol. tanárról. Mindmegannyi jellegzetes élet- és jellemkép. „A mult év krónikáját“ igen nagy gonddal *Scholtz Ö.* szerkesztő állította össze. Méltán díszítik *Wagner, Stettner* és *Ulicsny* képei. Csakugyan hetekre szálló közleményekkel látja el a Luthernaptár a maga olvasóit. Kár, hogy a világháboru miatt korábban meg nem jelenhetett. Az „Ev. egyházi tisztí névtárban“ föltűnt a „főesperes“ és „esperes“ gondatlan használata. Így a bányai egyházkerületben csak *Zólyomnak*, a dunáninneniben csak *Hontnak*, *Nógrádnak* és *Pozsonynak*, a dunántuliben csak *Felsővasnak* és *Tolnabaranyának* van főesperese, a többi mind csak esperes. A tiszakerületben mindenki főesperes.

Ideje volna már a világi közigazgatástól (főszbiró) kölesönzött e hív címzésekkel szakítanunk. — A legmelegebben ajánljuk e valóban tartalmas és élvezetes Luthernaptárt lelkészeink, felügyelőink, eklézsiáink és iskoláink szíves figyelmébe. Derék szerkesztői a háboru nyomorát is szolgálják vele. Vivant sequentes!
Gömöri.

A dunánineni ker. gyámintézet közgyűlése j. é. október hó 29-én volt Léván. *Bándy Endre* egyházi elnök buzgó imádsága után bejelenti lándori *Dr. Kéler Zoltán* világi elnök elháríthatatlan akadály okozta távolmaradását, a világi elnöki széket *Medveczky Sándor* lévai felügyelő foglalja el, aki szívélyesen üdvözölvén a megjelenteket a gyűlést megnyitja. *Bándy Endre* szerint a gyámintézet szeretet munkája a mai rendkívüli viszonyok közt sem szünetelhetvén, sőt ezek egyenesen megkívánván a háborus viszonyok miatt kétszeresen szenvedő, szűkölködő egyházak segítését, — az elnökség ezért határozta el a közgyűlésnek összehívását. A számvizsgáló bizottság jelentése szerint a gyámintézet bevétele és kiadása 5257 K. 29 fillér. Az egyházi elnök évi jelentése kapcsán a közgyűlés néhai *Ringbauer Gusztáv, Ulicsny János* és *Kosztolányi Sándor* emlékezetét hálás kegyelettel megörökíti, a távozók munkásságát megköszöni, *Bognár Endrét* pedig az egyetemes gyámintézet elnöki székében melegen üdvözli valamint *Bándy Endrének* is köszönetét fejezi ki előre kinyomatott részletes jelentéséért. A kerületi tőke gyarapítására szánt 65. K. 12 fillérből a közgyűlés 50 koronát szakít ki a balassagyarmati ev. egyesület részére, amelyet *Jánosy Lajos* a közgyűlés színe előtt „Egy senki“ részéről e célra felajánlott 50 koronával, 100 koronára egészít ki. A 800 K-ás kis szeretet adományt *Ligetfalu* kapja, a *Borbély József* féle alap 200 K-ás kamatja *Szerednek* jut. *Fakóvezekény, Csabdi, Hontudvarnok* és *Felsőzsember* 200—200 koronát kap. 100 koronás segélyben részesül *Nemeskosztolány, Gyuró, Oroszvár, Láz, Erdőszelestény, Berencsbukóc* és a *pozsonyi diakoniszsa* intézet, kisebb segélyre ajánlatnak *Dunaszerdahely, Főrév, Szulyóvár, Vértsekthely, Ipolyág, Csácsó, Modorkirályutca, Zsolna, Ipolyvecze, Szécsény, Felsőzelle, és Pusztafödemes.* A *Palló* féle segélyben *Hering Lajosné, Szemian Mihályné, és Haresek Frigyesné* lelkészözvegyek részesülnek. A *Gusztáv Adolf* egylethez dunáninnen sokkal többen jelentkezvén, mint amennyien segélyben részesülhetnek a közgyűlés szigoruan meghagyja az egyházmegyei gyámintézeteknek, hogy a jövőre jelöljék meg az alapszabályok értelmében kihagyandó gyülekezeteiket. A tisztvis-

lők megbízatása lejárván, a közgyűlés megköszöni az elnökségnek lelkes tevékenységét, elrendeli az elnökségre a szavazást, jegyzővé Pröhle Henriket, pénztárossá pedig Kerstber Tivadart választja meg újra egyhangulag. Az egyetemes gyámintézeti közgyűlés az idén elmarad, munkáját a központi bizottság végzi el. A közgyűlés megköszöni a világi helyettes elnöknek ügybuzgó közreműködését, mire az egyházi elnök a gyűlést imádságával berekeszti. A történeti hűség kedvéért föl kell említenünk Simonidesz Lajos nagybörzsönyi lelkész új eszméket és irányelveket megjelölő hosszabb fejtegetését, továbbá azt is, hogy a közgyűlés tagjai részére az egyházi elnök és kedves neje adott, a megérkezés napján magyaros vendégszeretettel vacsorát, amelyen a helyi előkelőségek közül is többen vettek részt.

A lelkészek katonai szolgálata. Erről a kérdésről sok szó esik még mindig lapjainkban, sőt a külföldi nagy lapok is foglalkoznak vele. A kérdéshez a közönség is hozzá szól s igen helyesen ítéli meg a helyzetet, amint az alábbi levél is mutatja: „Nagytiszeletű Szerkesztő úr. Csak most volt alkalmam olvasni az ev. Egyházi Élet 363. oldalán a ref. segéd lelkészek katonai szolgálatra jelentkezéséről szóló közleményt. — Anélkül, hogy e hazafias mozgalom iránti elismerést kicsinyíteni akarnám, jól esik megírni Nagytiszeletű urnak, hogy a jelzett közlemény befejező részével nem értek egyet — és hiszem, sokan mások sem — jóllehet nem vagyok lelkész és nem vagyok közvetlenül érdekelt. A közlemény szerint: *„A lelkészi hivatás, helyes evangéliumi fölfogás szerint csakugyan nem menthet fel eo ipso magában véve a fegyverforgatás alól, amikor a haza szent ügye minden más ker. embert erre kötelez”* Hát ez lehet hazafias fölfogás ami tiszteletet érdemel, — de *nem lehet evangéliumi fölfogás a lelkészi hivatás szempontjából, és nem lehet gyakorlatias, a hivatás lényegére nézve.* Hiszen már a mindennapi életből tudja mindenki, hogy minden foglalkozás más-más lelkületet kíván, és hogy csak akkor tudunk hivatásunknak jól megfelelni, ha a lelkünkben hordjuk annak szeretetét, ha a lelkületünk hozzáillik. Egyszerű szóval: Jó pap nem lehet vitéz katona, mert hivatása szelid lelkület ápolására utalja. Viszont a jó katona nem lehet jó pap, mert hivatása harcias, szilaj lelkületet kíván. Az evangéliumi fölfogás szerint is a lelkészi hivatás igenis felment a fegyverforgatás alól. Hiszen Urunk sehol sem buzdította apostolait a földi fegyverekkel való harcra. Sőt inkább Péternek azt mondja: „Tedd hüvelyébe a te szabjád-

dat!” Az apostoli tanítás szerint is „Az Úr szolgájának idegennek kell lenni a harcolástól” „Mind alázatossággal, szelidséggel és lelki kegyességgel kell járnia” Ezzel kell építenie. És ismét: „Minden ember amely hivatásban hivatott, abban megmaradjon” Tehát a katona is, meg a lelkész is. Sajnálatosan érintett a szóban forgó közlemény azért is, mert mintegy szegyenítő lecke látszott lenni lelkészi karunk itthon maradt ifju tagjaira és azokra, akik érettek helyes alapon nyugvó törvényes kiváltságuk érdekében nagy elismerésre méltó buzgósággal járadoztak. Bárcsak jobban megértenénk és megbecsülnénk egymást Ezek után maradtam Nagytiszeletű Szerkesztő urnak: Budapest, 1914. okt. 31-én tisztelő hiva: Jlauszky Sámuel betűszedő. (Budapest, I. Iskola-tér 3.)

Segédlelkészi állást vállal. Baron János végzett theologus. Kuczora Bácsbodrog-m.

SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS
NOSZKÓ ISTVÁN LAPTULAJDONOS.

Pályázat lelkészi állásra.

A szepesi városi ág. hitv. evang. egyházmegyébe tartozó *szepesremetei* egyházközségbe megüresedett rendes lelkészi állásra pályázatot hirdetünk.

Javadalom; Készpénz az egyház pénztárából évi 480 K. 2.) Terményeknek 25 pozsonyi mérő rozs, 8. p. m. búza és 10 p. m. zab; 3.) szénaváltság a város pénztárából 42 K. és a várostól 30 szekér fa házhoz szállítva; 4.) kert és szántóföld élvezete; 5.) Stóla és két offertórium; 6.) szabad lakás a lelkészlakban. 7.) Kongrua 336.-84 K. 8.) az állami elemi népiskolában teljesített vallás oktatásáért járó díj az államtól. Az istentisztelet nyelve német.

A tiszai ág. hit. ev. egyházkerület lelkészválasztási szabályrendelet értelmében felszerelt pályázatok a szepesi városi ág. hitv. ev. egyházmegye főesperesi hivatalához Leibic f. é. november hó 15-ig küldendők be.

Igló és Leibic 1914 október hó 26-án.

Kübecher Albert

Münnich Kálmán

főesperes

udv. tanácsos

2-2

egyházmegyei felügyelő.

Pályázat.

A zólyomi ág. h. ev. egyház pályázatot hirdet *segédlelkészi* állásra. Javadalma: 2000 (kettő ezer) k. fizetés, egy butorozott szoba. Az állás azonnal elfoglalható.

Zólyom, 1914. október 31.

Licskó Samu

2-1

ev. lelkész.

Ivándárda (Baranya m.) evangélikus, németül tudó, helyettes kántortanítót keres e tanévre. Fizetése évi 1000 korona. Szép lakás és stola. Azonnal jelentkezhetnek ev. lelkésznél Magyarboly

STELCZER KÁROLY

műasztalos, oltár-
építő és templombe-
rendezési vállalata

GYŐR, Kossuth Lajos-utca 24. sz.

Telefon 578.

Telefon 588

Iparos és nem kereskedő 35. éve fennálló ker. ezég.

Hésczit és javít: Kelyhek, borkanecst, oltárgyertyatartó keresztet, csillárt, gyertyára és villanra stb. Arany, ezüst kinaezüst, bronzból, művészies és egyszerű kivitelben **Kelyhek** stb. tárgyak **valódi fűz-** galván aranyozás és ezüstözés **jótállással.** Tervezés és költséguetés díjtalanul. Mielott másbol rendelést tesz, méltóztassék egy arjegy-zéket kérni, melyet ingyen bérmentve küld.   Kéri nagybecstú pártfogását

BITTNER JÁNOS

egy házi szerek műötvöse.

Budapest, IX., Lóngai-n 23. (Bejárát Gzuczor-utca f.) 50-34

HARMONIUM ÉS ZONGORA

Mielött harmoniumot vásárolna, ne mulassza el a mi **foárjegyzékünkert kérni!**

Az országban a legnagyobb választék elvámolt elsőrendű amerikai és német-országi gyártmányokban kedvezményes fizetési feltételek mellett minden árfelemelés nélkül.

Hépviselek kerestetnek.

HERBER ÉS BERLETH

Budapest, VII., Wesselényi-u. 53. sz.

38 40

Legrégebbi harangöntöde

alapítva 1793. évben

baktai

EGRY FERENC.

Kisgejócz (Ungmegey.)

Budapest, VI.,

Lehel-utca 8. a

Budapesti telefon 25-37

harang és ércöntöde, cs. és kir. szabadalmazott harang felszerelések, vas harangláb gyár.

Kitüntette: Páris 3 drb. érem. Varselle 1, Moszkva 2, Pécs 2, Budapest 4, Szeged 1, Székesfehérvár 4, Kecskemét 1, Pécs 1, Hódmezővásárhely arany oklevél. Békésm. gazd. egyesület. Országos gazd. egyesület. Győrvidéki gazdasági egyesület. Országos Iparegyesület. Országos vas- és fémpari kiállítás. Hon disz. érem. Ezenfelül 3 darab érdemkereszt, egy a ... érsektől.

HIRDETÉS. „A vasárnapi iskola és a gyermek istentisztelet“ címen Bobál Samu egyházmaróti lelkész által megírt 44 oldalnyi füzet, a melyet szerző az összes lelkészeknek megküldött, **kapható** példányonként 30 fillérért, tömeges megrendelésnél (20 darabnál több) példányonként 24 fillérért a szerzőnél, valamint lapunk szerkesztőjénél is.

20-16

Már megjelent

II-ik bővített kiadás

és nálam kapható:

Lelki fegyver

Hadbavonlt evang. katonáink és honmaradt hibeink használatára.

Irtá: **Stráner Vilmos**

Ára kötve 40 fillér.

Kóka Lajos

hőnyvkereskedése

Budapest, Kamermayer-Károly-u. 1.

Toronyórákat

gyárt elsőrendű kivitelben, jótállás mellett

NADLER ÉS DR. SCHÖNFELD

LEUCWILBER P. E. utódai

Budapest, VII., Práter-utca 9 sz.

Alapított 1891. Telefon 14-87.

Hépes árjegyzéket és költséguetés díjtalanul küld.

NOVOTNY ANTAL FIA

harangöntőde és
vasharanglábgyár
Temesvár, Gyár-
város.

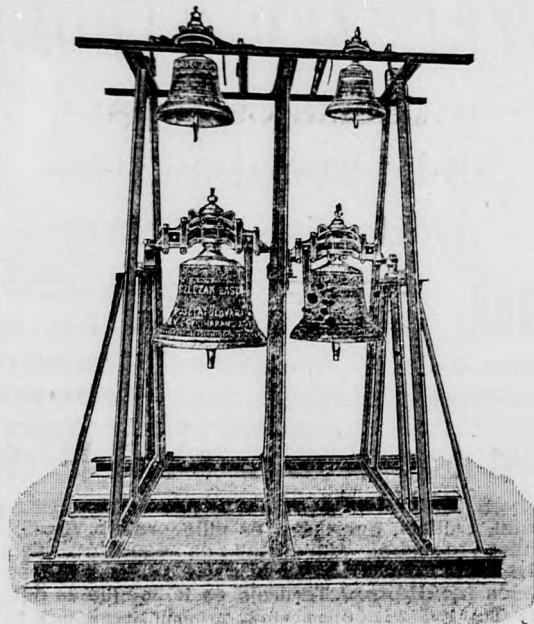
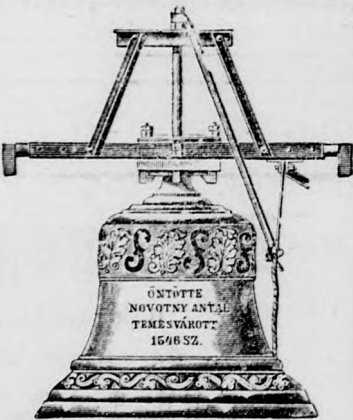
Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoportok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére. — Különösen ajánlja saját találmányu

új modoru áflyukasztoff harangjait,

melyek felső részükön a hegedűéhez hasonló 8 alatu nyílásokkal vannak ellátva s ezért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb hanguak, mint a régi modoruak. Ily szerkezetű 327

kgos harang hangban egyenlő 461 kgos régi modoru haranggal. Ajánl továbbá forgatható vertvas koronákat, régi harangok ilyenekkel való újra szerelését és vertvas haranglábakat.

Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak — Az 1896. orsz kiállításon millenniumi nagy éremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harangöntő, harangfelszerelés és harangállvány gyára
Budapest, VI. ker. Frangepán-u. 77

Pontos és legjobb **órák** 5 évi jótállásra!

Egyházi szentedények, úrvacsora-kelyhek, keresztelő kannák oltári gyertyatartók borkarcsók. Arany és ezüst ékszerek, evőeszközök, china-ezüst disztárgyak részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műórás és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. I. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Boros-nyomda Rákosligetén. Budapest mellett.